

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาค โดยมีจำนวนถึงร้อยละ 99.6 ของธุรกิจทั้งหมด ซึ่งเป็นกลไกหลักในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความยากจน ข้อมูลที่ยืนยันถึงบทบาททางเศรษฐกิจไทยที่สำคัญดังกล่าวและเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) การนำเข้าและส่งออก การบริโภคภาคเอกชน การค้า การลงทุน และการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม บทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย ประมาณร้อยละ 38.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และมีมูลค่าการส่งออกโดยตรง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.1 ของมูลค่าการส่งออกรวม และการจ้างงานร้อยละ 76.0 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด โดยจำนวนวิสาหกิจที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,375,368 ราย โดยจัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) จำนวน 2,366,227 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.6 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมด ทั้งนี้ยังสามารถแบ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามประเภทธุรกิจได้ดังนี้ ภาคการค้าและซ่อมบำรุงจำนวน 973,248 ราย หรือร้อยละ 41.1 จำนวนรองลงมาได้แก่ ภาคการบริการ จำนวน 708,841 ราย หรือร้อยละ 30.0 ภาคการผลิตรวมจำนวน 668,185 ราย หรือร้อยละ 28.2 และภาคอื่นๆ จำนวน 15,953 ราย หรือร้อยละ 0.7 ของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรายสาขา, 2550 : ออนไลน์)

ธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวจัดเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญสูง เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ สามารถสร้างรายได้ปีละหลายแสนล้านบาท ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจประเภท วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีการสร้างงานและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจเกี่ยวเนื่องได้เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจด้านการขนส่ง ด้าน โรงแรม ภัตตาคาร/ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริการด้านสุขภาพ และกิจกรรมสันทนาการ เป็นต้น โดยธุรกิจบริการด้านโรงแรมและภัตตาคาร มีมูลค่า 416,550.0 ล้านบาท มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 18.7 ของมูลค่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการบริการทั้งหมดซึ่งมีมูลค่าสูงเป็นอันดับ 2 รองจากธุรกิจด้านการสื่อสารและการขนส่ง เมื่อพิจารณาตามขนาดของวิสาหกิจ พบว่าเป็นมูลค่าที่เกิดจากวิสาหกิจขนาดใหญ่เพียงร้อยละ 7.0 และเป็นมูลค่าที่เกิดจาก SMEs สูงถึงร้อยละ 93.0 ในส่วนของการจ้างงานในภาคบริการ มี

สัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 37.7 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รองจากภาคการผลิต ที่มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 40.0 ซึ่ง กลุ่มที่มีจำนวนวิสาหกิจสูงสุด ได้แก่ โรงแรมและภัตตาคาร และการจ้างงานสูงสุด อยู่ในกลุ่มของกิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์หรือการให้เช่า (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, SMEs ในสาขาการท่องเที่ยว, 2550 : ออนไลน์)

จะเห็นได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการนั้น เป็นกลไกสำคัญที่รองรับการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะกิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์หรือการให้เช่า ซึ่งหากได้มีการพัฒนาหรือยกระดับความสามารถในการบริการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหมวดบริการให้สูงขึ้น จะทำให้สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศสูงมากยิ่งขึ้น แต่ในปัจจุบันในภาคการบริการมีแนวโน้มอัตราการขยายตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 5.3 ในปี พ.ศ. 2548 ลดลงเป็นร้อยละ 5.2 ในปี พ.ศ. 2549 และ ร้อยละ 4.8 ในปี พ.ศ. 2550 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วงดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 5.1 ซึ่งส่งผลให้สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคการบริการอยู่ที่ประมาณร้อยละ 30.0 - 31.0 ประกอบกับจังหวัดเชียงใหม่ปัจจุบันเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ และมีผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวเกิดขึ้นหลายแห่งในจังหวัดเชียงใหม่ (สมาคมส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย (สสวท.) สาขาเชียงใหม่-ลำพูน, 2550 : ออนไลน์)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหมวดบริการที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทราบถึงการดำเนินงานเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหมวดบริการธุรกิจที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหมวดธุรกิจที่พักแรมในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาถึงสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหมวดธุรกิจที่พักแรมในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหมวดบริการธุรกิจที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่

2. ทำให้ทราบถึงสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
หมวดบริการธุรกิจที่พักรวมสำหรับนักท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่
3. สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหมวดบริการธุรกิจที่พักรวมสำหรับนักท่องเที่ยวได้

1.4 นิยามศัพท์

การดำเนินงาน หมายถึง หน้าที่ในการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด
ย่อมหมวดบริการธุรกิจที่พักรวมสำหรับนักท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย
การจัดการ การเงินและบัญชี การผลิต และ การตลาด

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึงกิจการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาด
กลางและขนาดย่อมใน 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1. กิจการการผลิต 2. กิจการการค้า 3. กิจการบริการ โดย
กิจการประเภทผลิตสินค้า และ บริการ มีการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดย่อม ไม่เกิน 50 คน และ
วิสาหกิจขนาดกลาง 51 – 200 คน กิจการประเภทค้าส่งมีการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดย่อมไม่เกิน 25
คน และวิสาหกิจขนาดกลาง 26 – 50 คน กิจการประเภทค้าปลีกมีการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดย่อม
ไม่เกิน 15 คนและวิสาหกิจขนาดกลาง 16 – 30 คน

ธุรกิจที่พักรวมสำหรับนักท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ที่นักท่องเที่ยวใช้พักระหว่าง
เดินทางท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่